Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали І науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
першого року навчання
факультету початкового навчання

17 травня 2022 року

Частина 1

Харків
2022

УДК 378:373.3

Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Протокол № 5 від 18.05.2022 р.

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали І науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (17 травня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Ч. 1. 39 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики вищої освіти, теорії та методики навчання і виховання в початковій школі, арт-терпевтичні технології в початковій освіті, розвиток обдарованої дитини в освітньому середовищі початкової школи, підготовки майбутніх учителів початкових класів у контексті педагогіки партнерства, історико-педагогічні та компаративістські аспекти початкової освіти і підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

УДК 378:373.3

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2022

СЕКЦІЯ 3
ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Москальова Ліна Організація роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами 24

СЕКЦІЯ 4
ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА ВЗАЄМОДІЇ ТА СПІВПРАЦІ УЧИТЕЛЯ, УЧНЯ І БАТЬКІВ

Іванченко Наталя Взаємодія вчителя з батьками молодших школярів в умовах дистанційного навчання 25
Коротун Марина Роль взаємодії вчителя і батьків при формуванні особистості учня 26

Кремениця Анастасія Педагогічна освіта батьків молодших школярів у сучасних умовах в Україні 27
Кузнєцова Наталія Організація педагогічного партнерства школи і сучасної сім'ї 28

Садовничая Анастасія Зміст принципу партнерства у Концепції Нової української школи 29

СЕКЦІЯ 5
історико-педагогічні та компаративістські студії

Бережна Ольга Ідеї сімейного виховання у педагогічній спадщині А. Макаренка 30

Борисовська Юлія Підготовка вчителя початкових класів у педагогічній спадщині К.Д. Ушинського 31
Верецун Діана Психолого-педагогічний аналіз проблеми здібностей: історична ретроспектива 32
Демченко Наталія Витоки ідей формування працелюбства у школярів (дохристиянський період) 33
Мацишина Світлана Домашня освіта в Україні у першій половині XIX століття 34

Мирошнікова Ганна Гуманістичне виховання молодших школярів в спадщині В. Сухомлинського 35
Навроцька Катерина Вимоги до особистості вчителя у педагогічній спадщині В. Сухомлинського 36
Орловська Юлія Просвітницько-педагогічні ідеї Б.Д. Грінченка 37

Семенова Ірина Авторські педагогічні системи А. Макаренка і В. Сухомлинського у сучасній початковій школі 38

СЕКЦІЯ 5
ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОМПАРАТИВІСТСЬКІ СТУДІЇ

Ідеї сімейного виховання у педагогічній спадщині А. Макаренка

Бережна Ольга
Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент І. В. Єсьман

У Концепції НУШ зазначено, що «найосвіченіша людина може стати найгіршим злочинцем, якщо не розуміє і не поділяє загальнолюдських цінностей. Нова українська школа буде формувати ціннісні ставлення і судження, які слугують базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством». У «Сімейному кодексі України» сім'я визначена первинним та основним осередком суспільства. Зважаючи на той факт, що за минулі десятиліття сім'я частково втратила виховну функцію, з'явилась необхідність підвищення її виховного потенціалу, визнання і надання сучасній сім'ї статусу провідного соціокультурного середовища виховання і розвитку дитини. Одним із джерел відродження і розбудови національної системи освіти й виховання взагалі і сімейного зокрема, може бути історико-педагогічний аналіз його становлення і розвитку впродовж століть. У плеяді вчених, які займались цією проблемою особливе місце належить відомому педагогу А. Макаренку. На сучасному етапі розвитку освіти дослідженням педагогічної спадщини А. Макаренка займаються такі вчені: Л. Гордін, Л. Гриценко, Н. Дічек, М. Кравченко, І. Кривонос, М. Стельмахович, О. Хромова, А. Фролов.

У педагогічній спадщині А. Макаренка проблема сімейного виховання посідає центральне місце. Результатом наукових розвідок педагога став цикл багаточисельних робіт («Книга для батьків» (1937), «Педагогічна поема» (1933), «Лекції про виховання дітей» (1937) та інші), в яких досліджуються соціальні, психолого-педагогічні, морально-етичні і навчально-методичні аспекти цієї проблеми. Теоретичні розробки А. Макаренка стали фундаментом його практичної і організаторської діяльності з педагогічної просвіти батьків.

Аналіз цієї джерельної бази дослідження дає змогу висловити тезу про новаторство та оригінальність розроблених педагогом основ сімейного виховання, адже він був одним із перших радянських педагогів, що звернулися до цієї важливої проблеми. Таку думку висловлюють дослідники спадщини А. Макаренка (Л. Гордін, Л. Гриценко, Н. Дічек, І. Кривонос), підтверджуючи новаторське тлумачення вченим суті суспільно-педагогічного виховання дитини взагалі і в сім'ї зокрема. Педагог різко критикував традиційне розуміння батьками виховного процесу як цілеспрямованого впливу старшого на молодшого і прагнув запропонувати громадськості інноваційний підхід до формування особистості дитини, базисом якого вважав власну активність маленької людини, коли вона виступає суб'єктом своїх відносин із навколишнім середовищем.

Отже, А. Макаренко у своїй творчості розкрив зміст, теоретичні засади радянського сімейного виховання, визначив умови, форми, методи та прийоми практичного розв'язання завдань виховання дітей у сім'ї в тогочасних історичних умовах.